

07.03.24

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

**GÜNLÜK BASIN
ÖZETLERİ**

**07 Mart 2024
Perşembe**

RESMÎ GAZETE’DE BUGÜN

07 Mart 2024 Perşembe

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

YÖNETMELİKLER

- Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı Disiplin Amirleri Yönetmeliği
- Ordu Evleri, Askerî Gazinolar, Kışla Gazinoları ve Vardiya Yatakhaneleri ile Eğitim Merkezleri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Atatürk Üniversitesi Kariyer Planlama ve Mezun İzleme Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Necmettin Erbakan Üniversitesi Travma Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliği

TEBLİĞLER

- Milletlerarası Tahkim Ücret Tarifesi Hakkında Tebliğ
- Zorunlu Karşılıklar Hakkında Tebliğ (Sayı: 2013/15)’de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Sayı: 2024/5)

YARGI BÖLÜMÜ

YARGITAY KARARLARI

- Yargıtay 2, 3. ve 9. Hukuk Dairelerine Ait Kararlar

Denizli Ticaret Borsası, lisanslı depoculuk tesisleri açıldı

Denizli Ticaret Borsası'nın Denizli Büyükşehir Belediyesi işbirliğiyle hayata geçirdiği Denizli Merkez Lisanslı Depoculuk Tesisi törenle açıldı.

DENİZLİ

AK Parti Genel Başkan Yardımcısı Nihat Zeybekci, TOBB Başkanvekili Faik Yavuz, Denizli Büyükşehir Belediye Başkanı Osman Zolan, Denizli Ticaret Odası Başkanı Uğur Erdoğan, bölge milletvekilleri ile üreticilerin katıldığı törende konuşan DTB Başkanı İbrahim Tefenlili, Büyükşehir Belediyesinin desteği ile gerçekleşen tesisin uzun yıllar çiftçiye hizmet edeceğini söyledi.

TOBB Başkanvekili Faik Yavuz da lisanslı depoların kurulması adına 20 yıldır uğraş verdiklerini ifade ederek Türkiye'de ilk kez bir belediyenin borsa işbirliğinde lisanslı depo kurarak tarıma destek olduğunu dile getirdi.

Denizli Büyükşehir Belediye Başkanı Osman Zolan ise belediye olarak tarıma destek olmaya devam edeceklerini söyledi. Zolan, “Bugün açılışını yaptığımız tesisimiz Beyağaç, Kale, Tavas, Serinhisar, Acıpayam, Çameli, Pamukkale ve Merkezefendi bölgelerini kapsıyor. İkincisini Çivril ilçemizde yaptığımız lisanslı depoculuk tesisi de bitmek üzere. O tesisimizde de Çivril, Baklan, Çal, Bekilli havzasının ürünleri depolanacak. Bu gördüğünüz silolar artık Denizli'nin ambarıdır” dedi

Açılışı yapılan 25 bin ton kapasiteli Denizli Merkez Lisanslı Depoculuk Tesisi ile önümüzdeki günlerde Çivril’de açılışı gerçekleşecek lisanslı depo projesinin toplam 250 milyon TL’ye mal olduğu bildirildi.

Saklı Seçilmişler 'helal dairesi'ne de el attı: 'Yapay et' fetvası...

Singapur İslam Konseyi, sürdürülebilir gıda çözümü olarak gördüğü 'yapay et'e onay verdi. 'Ekili/kültür et helal' diyen Konsey, COVID-19 döneminde de 'aşı olmayan cuma namazına katılmasın' tavsiyesiyle dikkat çekmişti... Peki kim bu yapay et lobisi?

Küresel gıda krizine çözüm olarak sunulan "**yapay et**" konusu tartışılmaya devam ediyor. Gıda krizinden bağımsız olarak "hayvancılık gezegene zarar veriyor" görüşünü savunan çevreler de "yapay et" üretimini iklim krizine çare olarak destekliyor. Konuyla ilgili yeni gelişme, Singapur İslam Konseyi'nin yapay eti sürdürülebilir gıda çözümlerine yönelik "**küresel bir ivme**" olarak duyurması oldu. Dünya gazetesinden Mine Ataman'ın haberine göre Singapur İslam Konseyi (MUIS), "**ekili/ kültür et helal**" diyerek yapay etin yenilmesine onay verdi. Konsey; yapay et ile ilgili gelişmeyi "**sürdürülebilir gıda çözümlerine yönelik küresel bir ivme**" olarak duyurdu.

MUIS'in aldığı karar sonrası gözler; İslam Ülkeleri Standartlar ve Metroloji Enstitüsü'nün alacağı tutuma çevrildi. MUIS, COVID-19 döneminde de '**aşı olmayan cuma namazına katılmasın**' tavsiyesinde bulunmuştu.

DİYANET: "ÜÇ SEBEPTEN 'HELAL' DİYEMEYİZ"

Diyanet İşleri Başkanlığı (DİB) Başkanlık Müşaviri Dr. Muhlis Akar geçen yıllarda konuyla ilgili olarak, dini bakımdan yapay etin 3 açıdan problemli olduğunu söylemiş, **"hiçbir zaman helal ve tayyip gıda diyemeyiz"** demişti.

Dr. Muhlis Akar, şunları söylemişti: "Yapay et biliyorsunuz son zamanlarda tartışılan bir konu. Biz bu konuyu değerlendirdik. 3 sebepten dolayı bunun şu an için dini açıdan problemli olduğunu söyledik. Bir, canlı bir hayvandan alınan yani helal bir kaynaktan bir sığırdan veya eti yenen bir hayvandan alınsa bile, ondan alınan bir parça Efendimiz. A.S.'ın hadisine göre 'canlı bir hayvandan alınan bir parça meytedir, leş hükmündedir'. Haramdır. Alınamaz. Bu yönden problemli. Helal değil. İkinci olarak laboratuvar da besi yeri çok önemli. Siz helal kesim yaptınız, sonra da kök hücre aldınız diyelim. Besi yeri ortamı, onun besleneceği kaynağın da helal olması gerekiyor. Orada da problem var. Üçüncüsü diyelim ki helal kesim yapıldı. Kök hücre alındı. Besi yeri ortamı da uygun ve helal bir kaynakla beslediniz. Yapay et diye garip bir şey ortaya çıkardınız. Peki bu helal ve tayyip gıda olur mu, yine olmaz. Neden dersiniz, çünkü fitrata aykırı bir ürün ortaya koyuyorsunuz. Allahü Teala'nın koyduğu düzene aykırı bir şey yapıyorsunuz. Bunun kısa, orta ve uzun vadede insan sağlığı üzerinde nasıl bir etki yapacağını bilemiyorsunuz." diye konuşmuştu.

Türkiye'de laboratuvar üretimi et için çalışmalar yürüten Biftek firmasının CEO'su Kerem Erikci Odatv'nin sorularını yanıtlamış, "2025 yılında laboratuvar üretimi et satışa çıkacak. Et çok daha doğal ve ucuz yöntemlerle üretilecek" açıklamasında bulunmuştu. 3D yazıcılar ve "farklı yapı metodları" ile biftek, prizola gibi etler üretileceğini söyleyen Erikci, "Üretilen ürün biyolojik olarak normal et ile aynıdır. Bu yüzden yapay kelimesi doğru bir ifade değil" demişti.

Odatv imtiyaz sahibi Soner Yalçın, 2017 yılında yayımlanan **"Saklı Seçilmişler"** kitabında, gıda sektöründeki tüm kirli oyunları ve baş aktörleri deşifre etmiş, "Hiç düşündünüz mü: Yakın gelecekte et yerine bize ne yedirecekler?" diye sormuştu... **Bill Gates** Vakfı'nın fonladığı, Netflix'te yayınlanan 'Salgın' (Pandemic: How to Prevent an Outbreak) isimli belgesel, küresel yapay et lobisinin sentetik ete zemin hazırlama çalışmalarına örnek olarak gösterilmişti.

Merkez Bankası'ndan zorunlu karşılık kararı

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB), sıkı para politikası duruşunu destekleyici ilave sıkılaştırma adımları kapsamında kredi büyümesine dayalı zorunlu karşılık tesis edilecek.

TCMB'nin Zorunlu Karşılıklar Hakkında Tebliğ'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliği, Resmi Gazete'de yayımlandı. Buna göre, Merkez Bankası'na belirlenen kredilerin aylık yüzde 2 büyüme oranını aşan kısmı için TL cinsinden zorunlu karşılık 1 yıl süreyle bloke olarak tutulacak.

TCMB, ilave sıkılaştırma adımlarına yönelik duyurusunda, kredi büyüme sınırlarına ilişkin uygulamanın etkinliğini artırmak amacıyla menkul kıymet tesisine ek olarak, kredi büyümesine dayalı zorunlu karşılık tesis edilmesine yönelik çalışmaların devam ettiğini belirtmişti.

TCMB Para Politikası Kurulu'nun 22 Şubat'taki toplantısına ilişkin yayımlanan özette, "Enflasyon görünümünde belirgin ve kalıcı bir bozulma öngörülmesi durumunda para politikası duruşu sıkılaştırılacaktır. Kredi büyümesi ve mevduat faizinde öngörülenin dışında gelişmeler olması durumunda parasal aktarım mekanizması desteklenecektir." ifadeleri kullanılmıştı.

Merkez Bankası dün gece aldığı yeni bir sıkılaştırma kararı ile kredilerde büyüme sınırını aşağı çekmişti. Ticari kredilerde yüzde 2,5 olan aylık büyüme sınırı yüzde 2'ye, ihtiyaç kredilerinde yüzde 3 olan aylık büyüme sınırı yüzde 2'ye düşürülmüştü. Taşıt kredilerinde ise herhangi bir değişiklik gidilmedi.

Bakan Şimşek, TCMB'nin adımlarını değerlendirdi: Merkez Bankası'na desteğimiz tamdır

Bakan Şimşek, TCMB'nin ilave sıkılaştırma adımları sonrasında yaptığı değerlendirmede, "Merkez Bankası'na desteğimiz tamdır. TCMB'nin ilave sıkılaştırma adımlarının büyümede dengelenmeye, cari açıkta daralmaya ve enflasyonist eğilimleri kırmaya katkısı olacaktır" dedi.

Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'nın (TCMB) sıkı para politikası duruşunu destekleyici ilave sıkılaştırma adımları sonrasında değerlendirmede bulundu. Aylık enflasyonun şubat ayında beklentilerin üzerinde gerçekleştiğini hatırlatan Şimşek; "Dezenflasyon zaman ve kararlılık gerektiriyor. Sabırla ve azimle fiyat istikrarı sağlanıncaya kadar çalışmaya devam edeceğiz" dedi.

Bakan Şimşek şu ifadeleri kullandı:

"Aylık enflasyon şubat ayında beklentilerin üzerinde gerçekleşti.

Dezenflasyon zaman ve kararlılık gerektiriyor. Sabırla ve azimle fiyat istikrarı sağlanıncaya kadar çalışmaya devam edeceğiz.

Merkez Bankası'na desteğimiz tamdır.

TCMB'nin ilave sıkılaştırma adımlarının büyümede dengelenmeye, cari açıkta daralmaya ve enflasyonist eğilimleri kırmaya katkısı olacaktır"

Türkiye ilticada birinci oldu: Almanya'ya göç zirvede

Türkiye'den Avrupa ve Amerika'ya göç akını katlanırken, sadece son bir yılda Almanya'ya 64 bin 624 Türk vatandaşı iltica etti. Yaklaşık 50 bin Türk de oturma-çalışma ve aile birleşimi vizesiyle Almanya'ya gitti. Bu verilerin ardından Türkler, Almanya'ya göçte birinci sıraya çıktı.

Türkiye'deki ekonomik krizin derinleşmesiyle vatandaşların, Almanya başta olmak üzere AB ülkeleri ile İngiltere, İsviçre, ABD, Kanada, Japonya gibi ülkelere akını giderek artıyor. Özellikle Almanya'ya gidişlerde rekor kırılmaya başlanırken, gidenlerin ilk sırasında Türkiye'de geçim sıkıntısı çekenler, ikinci sırada "yetişmiş elemanlar", üçüncü sırada Türk doktorlar ve aile birleşimi ile gelenler var. Bu gruba bir de Türk yatırımcılar dahil oldu.

SADECE BİR YILDA 3 BİNE YAKIN DOKTOR GİTTİ

Sözcü'den Ali Gülen'in haberine göre; Almanya'ya 2023 yılında yasa dışı yollarla gidip iltica talep eden Türk sayısı 62 bin 624 oldu. Buna ülkeye gizlice girip izini kaybettirenler dahil değil. Çalışma-oturma vizesiyle ve aile birleşimi ile gelenlerin sayısı da 50 bine yakın. Bunun dışında, sadece son bir yılda 2 bin 993 Türk doktor vize alıp Almanya'da göreve başladı. Almanya'daki Türk doktor ve yetişmiş personel açığı bir şekilde Türklerle kapatılırken, diğer yandan da kaçak olarak gelenler, "sosyal yardımlar ve çeşitli ödeneklerle" geçimini sağlıyor.

TÜRKLER AFRİKA'YI 3'E KATLADI

Bu sayıları toplayınca Türkler, Almanya'yı en çok tercih eden millet oldu. Yaklaşık 120 bin Türk Almanya'ya yerleşirken, ikinci sırayı 104 bin ile Suriyeliler, üçüncü sırayı ise 53 bin ile Afganlar aldı. Türkler, bu rakamlarla bütün Afrika kıtasından bir yılda Almanya'ya giden 40 bin göçmeni üçe katladı.

Türkiye'den sadece Türk vatandaşları değil, Türkiye'deki Afganlar ve Suriyeliler de Almanya yolunda. Bunun en büyük nedeni, Türkiye'deki kazançlarının artık, ülkelerine para gönderemeyecek düzeyde olması. Bir Afgan, bir kaç yıl önce ailesine Türkiye'den gönderdiği parayla, orada bir ay rahat geçindiklerini ancak artık, Türkiye'den ayda gönderilen 10 bin TL'nin Afganistan'da kimseyi geçindirmediğini söylüyor. Yani, Türkiye'deki göçmenler de enflasyondan kaçıp Almanya'ya sığınıyor.

TÜRK YATIRIMCILAR DA ALMANYA DİYOR

Türk doktorlar, daha iyi gelir ve yaşam koşulları için Almanya'yı seçerken, son olarak "her alanda yetişmiş personel", özel vize alıp gitmeye başladı. Onların vize işlemleri 1000 euro ile 3000 euro arasında aracılar tarafından yapılıyor.

Aile birleşimleri dışında en büyük grup da Almanya'da şirket kuran ya da yatırım yapıp gidenler oldu. Türk işadamları da artık Almanya'yı "umut" olarak görüyor ve hemen her alanda yatırım için fırsat arıyor.

İşsizlik Fonu patrona çalıştı!

İşsizlik Sigorta Fonu giderlerinde işsizlik ödeneğinin payı yüzde 18,5 olurken işverene teşviklerin payı yüzde 67 oldu. Yeni karar ile patronlara daha fazla desteğin önü açıldı.

İşsiz kalanlara gelir desteği sağlamak amacıyla 1999 yılında kurulan İşsizlik Sigortası Fonu artık işverenlere destek fonuna dönüştü. 2023 yılında fon giderleri içinde **işçilere ödenen işsizlik ödeneğinin payı yüzde 18,5 iken işverenlere yapılan desteklerin oranı yüzde 67 oldu**. Şubat sonunda Resmi Gazete’de yayımlanan karara göre işverenlerin payının daha da artmasının önü açıldı.

Peki, İşsizlik Fonu’nun gelir ve gideri ne kadar? İşsizlik fonundan işçiler ne kadar yararlanıyor, işverenler ne kadar destek alıyor? İşsizlik Fonu’nun kim ne kadar katkı veriyor?

İşsizlik sigortası primi brüt ücret üzerinden hesaplanıyor. Bu ücret üzerinden sigortalı işçiler yüzde 1 sigortalı, işveren yüzde 2, devlet de yüzde 1 prim ödüyor. Birikimler faizde değerlendirildiği için fonun faiz gelirleri de bulunuyor.

27,4 milyar TL devlet katkısı

Türkiye İş Kurumu’nun (İŞKUR) verilerine göre, **2023 yılında işsizlik fonunun gelirleri 189,9 milyar lira oldu. Bunun 27,4 milyar lirası işçilerden; 54,8 milyarı işverenlerden ve 27,4 milyarı da devlet katkısından geldi. Faiz gelirleri 45 milyar lira olurken diğer gelirler de 35,4 milyar lira olarak gerçekleşti.**

Fonun giderleri ise 117,3 milyar lira oldu. Bunun 21,7 milyar lirası işçilere “işsizlik ödeneği” olarak ödendi. 39,9 milyar lira ‘teşvik ve destek ödemeleri’ ve

38,6 milyar lira da 'işbaşı eğitim programları' olmak üzere patronlara toplam 78,5 milyar TL teşvik ödendi.

İşçiler ve patronlar fondan ne kadar pay aldı?

Böylece 2023 yılında İşsizlik Fonu giderlerinde işsizlik ödeneğinin payı yüzde 18,5 olurken işverene teşviklerin payı yüzde 67 oldu.

2016 yılında fon giderlerinin **yüzde 30,5'i işsizlik ödeneğine giderken** işverenlere yapılan teşviklerin oranı yüzde 20,4 idi.

2017'den sonra patronlar işçilerden daha çok pay almaya başladı

2017 yılından sonra fondan işverenlerin aldığı teşviklerin toplamı işsizlik ödeneğinden fazla olmaya başladı. **Giderlerin yüzde 33,1'i patronlara teşvik olarak verilirken işçilerin payı yüzde 28,8'de kaldı.**

2018'den sonra ise büyük bir değişimle işsizlik fonu işverenlere destek fonuna dönüşmeye başladı. **Çünkü fonun giderleri içinde patronların payı yüzde 53'e ulaştı; işsizlik ödeneğinin payı ise yüzde 24,7'de kaldı.**

Covid-19 salgınında bu oranlar belirgin şekilde düşerken 2021'de işçilerin aldığı pay yüzde 9,5'ta kaldı; işveren teşvikleri yüzde 43,2 oldu.

2022'de ise işin seyri iyice değişti. **İşsizlik Fonu'nun giderleri 55,6 milyar lira olurken bunun 38,7 milyarı patronlara teşvik olarak dağıtıldı.** Böylece patronların payı yüzde 69,7'ye kadar çıkarak rekor kırdı. İşsizlik ödeneğinin payı yüzde 21,9 oldu.

Patronlar verdiklerinden daha fazla almaya başladı

İşverenlerin fona yaptıkları katkı ve fondan aldıkları teşvik miktarına bakıldığında 2018'den sonra durum değişiyor. Önceki yıllarda yaptıkları katkıdan daha az teşvik alan patronlar 2018 yılından itibaren fona katkılardan çok daha fazla teşvik almaya başladı.

2023 yılında fona 54,8 milyar lira katkı veren işverenler bunun karşılığında 78,5 milyar lira teşvik aldı.

Patron 100 verip 143 aldı; işçi 100 verip 79 aldı

2023 yılında **işverenler yaptıkları 100 lira katkı karşılığında 143 lira teşvik aldı. İşçiler ise fona yaptıkları 100 lira karşılığında 79 lira işsizlik ödeneği aldı.**

2021 sonunda İşsizlik Fonu'nun menkul kıymet ve nakit varlığı 90,8 milyar lira olurken 2022 sonunda 124,3 milyara ulaştı. 2023 sonunda fonun büyüklüğü 197 milyar olurken Ocak 2024'te 200 milyar lira barajını aşarak 206,8 milyar liraya vardı.

Ultra zengin sayısı en fazla Türkiye’de arttı

AKP iktidarının zengini daha zengin, fakiri daha da fakirleştiren ekonomi politikaları uluslararası raporlara da yansdı.

İngiliz gayrimenkul danışmanlık firması Knight Frank’ın raporuna göre, 2023’te önceki yıla göre oransal olarak en çok ultra zengin artışı Türkiye’de gerçekleşti.

Firma ‘Servet Raporu’nun 2024 verilerini kamuoyuyla paylaştı.

Rapora göre, Ultra Yüksek Net Değer Bireyler (UHNWI) olarak adlandırılan ultra zenginlerin sayısı, dünya genelinde yüzde 4,2 artarak 626 bin 600 kişinin üzerine çıktı.

Habertürk’ün aktardığına göre, 2023 yılında ultra zengin sayısındaki en büyük oransal artış Türkiye’de yaşandı.

Rapora göre, Türkiye’de ultra zenginlerin sayısında yüzde 9,7’lik bir artış yaşandı. 2022’de 30 milyon doların üzerinde serveti bulunan kişi sayısı bin 761 iken, 2023’te bu rakam bin 932’ye yükseldi.

Türkiye’yi yüzde 7,9 ile ABD, yüzde 6,1 ile Hindistan takip etti.

Yüzde 5’in üzerinde artış yaşanan diğer ülkeler ise yüzde 5,6 ile Güney Kore ve yüzde 5,2 ile İsviçre olarak sıralandı.

2028’e kadar öngörülen tabloda, Türkiye yüzde 42,9’luk bir artışla; Hindistan ve Çin’in ardından üçüncü sırada yer aldı.

Erdoğan: Enflasyonu indirmek bugünden yarına olmaz

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Elazığ mitinginde yaptığı konuşmasında enflasyona ilişkin konuştu. "Elbette her şey süt liman demiyoruz." diyen Erdoğan, "Enflasyonu indirmek bugünden yarına olacak şey değil." ifadelerini kullandı.

Yerel seçime sayılı günler kala Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan seçim çalışmalarını sürdürüyor. Erdoğan, seçim çalışmaları kapsamında Elazığ'da miting düzenledi. Konuşmasında terörle mücadeleye ilişkin mesaj veren Erdoğan, "Sınırlarımız içinde veya hudutlarımız dışında nerede terörist varsa tepelerine tepelerine biniyoruz. Girilemez denilen ne kadar yer varsa hepsine girdik, temizledik." dedi.

Ekonomiye ilişkin açıklamalarda bulunan Erdoğan, "Ekonomimiz 6 Şubat'ta yaşadığımız ve Elazığ'ı da etkileyen depremlere, bölgedeki çatışmalara rağmen yüzde 4,5 büyüdü. Milli gelirimiz ilk defa 1 trilyon dolar barajını aşarak 1 trilyon 119 milyar dolara ulaştı. Avrupasından Amerikasına varıncaya kadar enflasyonu dizginlemek için çareler arıyor. Enflasyonu indirmek bugünden yarına olacak şey değil. Nasıl daha önce tek haneli rakamlarda tuttuysak aynısını yine başaracağız. Elbette her şey süt liman demiyoruz." diye konuştu.

Erdoğan'ın konuşmasından öne çıkan başlıklar...

"31 MART'TA BİR KEZ DAHA SİZLERİN DESTEĞİNE İHTİYACIMIZ VAR"

Türkiye ortalamasının çok çok üzerinde oy oranlarıyla gakkoslar bir kez daha bu kardeşinin yanında yer aldı. Bu kardeşinize ve Cumhuriyet İttifakına sahip çıktığınız için her birinize ayrı ayrı teşekkür ediyorum. 31 Mart'ta bir kez daha sizlerin desteğine ihtiyacımız var. Gakkoslardan aynı güçlü duruşu 31 Mart'ta da bekliyoruz. Elazığ'ın yine 31 Mart'ta tarih yazacağına yürekten inanıyorum. Gakkoslar bizimle yürüdüğü müddetçe evelallah kimse bizim önümüzü kesemez. Elazığ desteğini esirgemediği sürece hiç kimse Türkiye'nin bileğini bükemez.

"GİRİLEMEZ DENİLEN NE KADAR YER VARSA HEPSİNE GİRDİK"

Sizlerden aldığımız güçle ülke ve millet düşmanlarına kaçtıkları dağları, saklandıkları mağaraları dar ediyoruz dar. Bu milletin evlatlarına asla ihanet edilmez, edilemez. Sınırlarımız içinde veya hudutlarımız dışında nerede terörist varsa tepelerine tepelerine biniyoruz. Girilemez denilen ne kadar yer varsa hepsine girdik, temizledik. Yılın 365 günü 7 gün 24 saat operasyonlarımız aralıksız devam ediyor. Artık terörle mücadeleyi sınırlarımızın ötesine taşıdık. Sınırlarımızın dışındaki terör bataklıklarını yavaş yavaş kurutuyoruz. Gerçekleştirdiğimiz hareketlerle bu planları yırtıp attık. Irak'taki operasyonlarda hamdolsun hedeflerimiz doğrultusunda başarıyla ilerliyoruz. Allah'ın izniyle orada da güzel neticeler alacağız. Kiralık katil sürülerinin kökünü er ya da geç ama mutlaka kurutacağız. Batılı efendilerine güvenip de topraklarımıza göz dikenlerden, bizi bölmeye çalışanlardan bunun hesabını misliyle soruyoruz ve soracağız.

"EKONOMİMİZ YÜZDE 4,5 BÜYÜDÜ"

Türkiye Yüzyılı'nı inşa etmek için gece gündüz demeden tüm gücümüzle çalışıyoruz. Ekonomi savunma sanayi, ihracat, istihdam, üretim, çevre ve şehircilikte hamdolsun sürekli yeni başarılarla imza atıyoruz. Geçtiğimiz haftalarda 5. nesil savaş uçağımız Kaan gökyüzüyle buluştu mu? Türkiye böylece bu alanda dünyanın ilk 4 ülkesi arasında yer aldı. Nerede bu CHP, nerede diğerleri? İnşallah 2028 yılında Kaan'ı savaş uçağı filomuza dahil etmeye başlıyoruz. Ekonomimiz 6 Şubat'ta yaşadığımız ve Elazığ'ı da etkileyen depremlere, bölgedeki çatışmalara rağmen yüzde 4,5 büyüdü. Milli gelirimiz ilk defa 1 trilyon dolar barajını aşarak 1 trilyon 119 milyar dolara ulaştı. İhracatımız düzenli bir şekilde artmaya, cari açığımız istikrarlı bir şekilde iyileşmeye devam ediyor.

"ENFLASYONU İNDİRMEK BUGÜNDEN YARINA OLACAK ŞEY DEĞİL"

Kovid salgını ve ardından Rusya-Ukrayna arasında başlayan savaşın olumsuz etkileri ekonomide devam ediyor. Avrupasından Amerikasına varıncaya kadar enflasyonu dizginlemek için çareler arıyor. Enflasyonu indirmek bugünden yarına olacak şey değil. Türkiye olarak amacımız üretim, istihdam, ihracat boyutuyla ivme kavımı yaşamadan vatandaşımızın aşına, ekmeğine, işine haneli getirmeden enflasyonu tekrar tek haneli oranlara düşürmektir. İnşallah biraz daha sabrederek bu hedefe ulaşacağız. Nasıl daha önce tek haneli rakamlarda tuttuysak aynısını yine başaracağız. Elbette her şey süt liman demiyoruz. Çalışanlar ve emeklilerimiz başta

olmak üzere vatandaşlarımızın sıkıntılarını biliyoruz. Bütçe imkanlarımızı zorlayarak emeklilerimizin yükünü hafifletecek çeşitli adımları attık, atıyoruz.

"BİZ MUHALEFET GİBİ HAYAL TACİRİ DEĞİLİZ"

Sene başında her bir emeklimize 5 bin lira ödeme yaptık. SSK, Bağ Kur, Emekli Sandığı fark etmeksizin tüm emeklilerimiz ücretlerinde 2024'ün ilk 6 ayı için yüzde 49,25 zam almış oldu. En düşük aylığı 10 bin liraya çıkardık. İlk kez bizim uyguladığımız emeklilerimizin bayram ikramiyelerinde yüzde 50 artışa gittik. Sadece bu iyileştirmeler için ilave kaynak 300 milyar lirayı buldu. Bütçe imkanlarımız genişledikçe, devletimizin gelirleri artıkça inşallah çok daha fazlasını yapacağız. Emeklilerimizin şunu bilmesini isterim; biz muhalefet gibi hayal taciri değiliz. Biz sırf oy uğruna milletimize yalan söyleyemeyiz. Boş söz veremeyiz. Şimdiye kadar hep dürüst olduk, hasbi ve harbi davrandık. Vatandaşımız da gönül diliyle, açık yüreklilikle konuştuk. Elele verecek ve sorunlarımızı birlikte çözeceğiz. Yeter ki aramıza kimseyi sokmayalım. Birliğimizi beraberliğimizi muhafaza edelim. Gerisi Allah'ın izniyle kolaydır.

"ÜLKEMİZİ BÜYÜTMENİN, ŞEHİRLERİMİZİ GENİŞLETMENİN DİRDİNDEYİZ"

Cumhur İttifakı ve AK Parti olarak tek gayemiz sizlere hizmettir. Ülkemizi büyütmenin, şehirlerimizi genişletmenin derdindeyiz. Belediyelerde her biri şan ve şerefle geçen 30 yıllık tecrübeye sahibiz. İktidardaki 21 yıllık hizmet yolculuğumuzda hayal dahi edilmeyen nice yatırımı, eseri, projeyi ülkemize kazandırdık. Rakiplerimiz ise son 21 yılı bizi engellemekle, yatırımlarla kara çalmakla geçirdi. Bizim ak dediğimize kara diyerek, yaptıklarımızı eleştirerek, mahkeme kapılarında yıllarını harcadılar. Armut piş, ağzıma düş anlayışının getirdiği tembellikten kendilerini kurtaramadılar. Bugün de aynı tavrı sergiliyor, günlerini geçiriyorlar. Deprem başta olmak üzere ülkenin onca derdi varken bölücü örgütün güdümünde hareket edenlerle, kapalı kapılar ardında belediye başkan adaylığı, meclis üyeliği pazarlığı yapıyorlar. Rantı bol belediyeleri kapışmak dışında gündemlerinde hiçbir şey yok. Millet adeta pembe dizi izler gibi bunların kavgalarını, ayak oyunlarını, birbirleri hakkında atıp tutmalarını izliyor. Tıpkı bedelli askerlik haklarını kullananlar gibi vatandaşların bir kesimine açıkça hakaret ediyorlar. Bizim gündemimizde sadece hizmet var, depremin yaralarını sarmak, ekonomide karşılaştığımız sıkıntılar var. Gazze başta olmak üzere bölgemizdeki katliamlara çözüm bulmak var.

TCMB hem “TL çok değersiz” der, hem TL’nin deęerini düşürür mü?

Alaattin AKTAŞ

07 Mart 2024 Perşembe

Kafamız fena halde karışık. Genel kanı Türk parasının çok değerli olduğu yönünde. Bu kanıyı güçlendirmek için dur durak bilmeden konuşanlar da hiç eksik olmuyor. Adeta bir bahis açılmış; kim artıracak, kim daha yüksek tahminde bulunacak, bunun çekişmesini yaşıyor gibiyiz.

Türk parası için çok değerli diyenlerin bu konuda nasıl bir hesaplama yaptıkları pek bilinmiyor, en azından ben bilmiyorum. Ama koro halinde aynı şey söyleniyor:

“TL çok değerli, dolar bir gün fena patlayacak; 40 olacak, 50 olacak, hatta olmalı, geç kalındı falan filan...”

Merkez Bankası aksi görüşte

Peki Türk parası gerçekten değerli mi ya da ne kadar değerli?

Türk parasının diğer dövizlere karşı reel olarak değerli mi, değersiz mi olduğunu ortaya koyan tek bilimsel çalışma her ay Merkez Bankası tarafından yapılıyor ve elde edilen sonuçlar kamuoyuna açıklanıyor.

Merkez Bankası’na göre TL değerli olmak bir yana, çok değersiz. Durum böyleyken, yani Merkez Bankası bir yandan “TL çok değersiz” derken, diğer yandan TL’nin değerini daha da düşürecek adımlar atar mı?

Gerçi zaten Merkez Bankası çok uzun süredir TL’nin daha fazla değer yitirmemesi için uğraşıyor, döviz tutmaya çalışıyor ama ortada bir de çelişki var. TL madem değersiz ve değerlenmesi gerekiyor, bir başka ifadeyle normalde dövizin düşmesi gerekiyor, öyleyse döviz talebi de nereden çıkıyor? Acaba Merkez Bankası bu soruya yanıt arıyor mudur?

Ve Merkez Bankası bir özeleştiri yapıyor mudur:

“Ben niye Türk parasının değersiz olduğunu kamuoyuna izah edemiyorum?”

Sakin Merkez Bankası da aslında açıkladığı verilerin gerçeği yansıtmaktan uzak kaldığını düşünüyor olmasın!

TL tutulmaya çalışılacak

Türkiye’de en zor tahmin edilebilecek, hatta belki hiç tahmin edilemeyecek veri döviz kurudur. Benim burada yazdıklarım da bir çelişki gibi görülmesin; Türk parasının değersiz olduğunu söyleyen ben değilim, Merkez Bankası.

Şimdi Merkez Bankası reel efektif döviz kuru hesaplamasıyla TL’nin değersiz olduğu sonucuna varıyor. Elde bir kere bu veri var; TL değersiz!

İkincisi enflasyonla mücadele için ulusal paranın reel olarak değerlendirilmesi gerektiği görüşü ısrarla dile getiriliyor. Elde bu da var. Yani enflasyon 5 artarken kur 4 artsın, 3 artsın düşüncesi var.

Ama diğer yanda da bir türlü kırılmayan ve kırılması da pek mümkün görünmeyen **“Döviz artacak”** düşüncesi var.

Siz Türk parasının kazancını, yani faizini, o parayla alınacak malların kazancından, yani enflasyon oranından düşük tutmaya devam ederseniz, **“Su akar yolunu bulur”** hesabı o para akar bir yerlere gider. Mala gitmezse, artacağı düşünülen dövize gider.

Acaba ölçümde bir yanlışlık mı var?

Merkez Bankası’nın çalışması TL’nin yalnızca dolara karşı durumunu ortaya koymuyor. Reel efektif döviz kuru hesaplamasında Türkiye’nin dış ticaret yaptığı ülkelerin paraları dış ticaretteki payları ölçüsünde ağırlıklandırılarak dikkate alınıyor.

Merkez Bankası reel efektif döviz kurunun şubat ayı sonuçlarını da önceki gün açıkladı.

2003 yılı 100 kabul edilerek oluşturulan endekse göre TÜFE bazlı reel efektif döviz kuru endeksi 58.55, Yİ-ÜFE bazlı endeks ise 89.12 düzeyinde.

100’ün üstündeki değerler TL’nin reel olarak değerli olduğuna, 100’ün altındaki değerler ise TL’nin değersiz kaldığına işaret ediyor. Yani Merkez Bankası aylardır, hatta yıllardır Türk parasının değersiz olduğunu adeta haykırıyor.

Reel efektif döviz kurunun dönem sonu düzeyine göre oluşturduğumuz grafikte de zaten TL’nin ne kadar değersiz olduğu açıkça gözlenebiliyor.

Ya enflasyon hesabımız yanlışsa...

Merkez Bankası **“TL değersiz”** diyor ama buna itibar eden yok. Ama iyi de biz bu hesaplamada yanlış yapıyorsak?

Merkez Bankası’nın hesaplamasında bir yanlışlık olduğunu ileri sürmüyorum. Bu tümüyle teknik bir hesaplama ve yanlışlık söz konusu olmaz.

Kastettiğim, bu hesaplama konu veri setinde yanlışlık olup olmadığı.

Bu hesaplama için kullanılan en temel veri, Türkiye'deki ve karşı ülkelerdeki enflasyon oranı.

Diğer ülkeler enflasyonlarını yanlış mı ölçüyor, bilemeyiz elbette. Kaldı ki o ülkeler yanlış ölçüm yapsa bile oran ne ki sapma çok büyük etki doğursun.

Geriye ne kalıyor, belli. Ya biz enflasyon ölçümünü doğru yapamıyorsak ya da yapmıyorsak?

Karşı ülkelerdeki enflasyonu sıfır varsayarsak bizde enflasyon yüzde 5 düzeyindeyken kur yüzde 10 artarsa reel kur endeksi düşüyor, yani TL değer yitirmiş oluyor. Ama ya o dönemde bizdeki gerçek enflasyon yüzde 5 değil de yüzde 11- 12 ise, yani kur artışının üstünde ise?

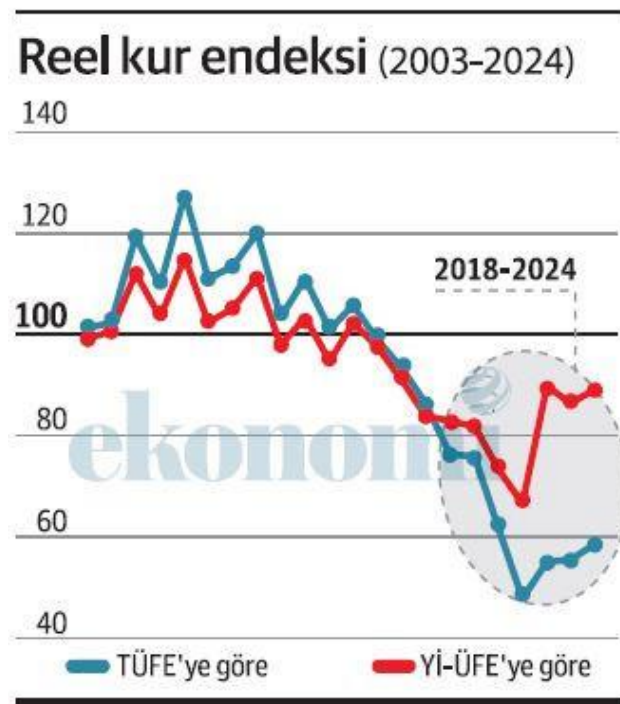
TÜFE ile ÜFE farkı ne?

Grafikte çember içinde gösterdiğimiz bir dönem var; 2018'den bugüne kadar olan dönem. Öncesinde TÜFE ve Yİ-ÜFE'ye göre hesaplanan reel kur endeksi paralel hareket ederken 2018'den sonra iki endeksin ortaya koyduğu sonuç farklılaşmış.

Yİ-ÜFE'ye göre olan endeks daha yukarıda, 100'e yakın; TÜFE'ye göre olan endeks ise çok aşağılarda.

Bu bizim 2018'den sonraki dönemde özellikle müdahaleye çok daha açık olan TÜFE'yi eksik ölçtüğümüzün bir sonucu mu?

Eğer bu durumun başka bir açıklaması, bir izahı varsa, duymak isteriz.

Bunlar olmadan enflasyonla mücadelede kalıcı başarı olmuyor

Servet YILDIRIM

07 Mart 2024 Perşembe

Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek konuşmalarında, IMF'nin yaptığı bir çalışmadan bahsederek, enflasyon şoku yiyen ülkelerde normale dönüşün zaman aldığına işaret ediyor. Şimşek Ocak sonunda yapılan İstanbul Sanayi Odası Meclisi toplantısında bu çalışmaya referans vermişti. Hafta başında BloombergHT'ye verdiği röportajda da aynı çalışmaya atıfta bulunarak **"IMF'nin yaptığı kapsamlı bir çalışma var, 56 ülkeye bakıldı, yaklaşık 100 tane şok incelendi. Dünyada enflasyonun bir program dahilinde, doğru tepki vererek şok öncesi düzeye dönmesi ortalama 3,4 yıl almış"** dedi.

Şimşek'in sözünü ettiği 9 Ekim'de yani bundan 5 ay önce bu köşeye konu olmuştu. <https://www.ekonomim.com/kose-yazisi/enflasyonla-mucadelenin-7-gercegi/710855> . Bu çalışmada, IMF ekonomistleri 1970'lerden itibaren 56 ülkede yaşanan 100'ün üzerinde enflasyon şokunu incelemişler ve bazı sonuçlar çıkarmışlardı.

"Enflasyonla mücadelenin 7 gerçeği" başlıklı o yazıda IMF ekonomistlerinin çıkardıkları yedi gerçeği aktarmış ve **"IMF'nin çalışması bize küresel ekonomide enflasyonun dizginlenmesinin çoğu insanın düşündüğünden daha uzun süreceğini anlatıyor"** demiştim. Beş ay önce de dediğim gibi **enflasyonla mücadele sabır, kararlılık, tutarlılık, kamuoyu desteği, toplumsal uzlaş, iletişim, inandırıcılık, işleyen bir piyasa ve duyarlılık ister.**

Enflasyonla mücadelede başarılı olmuş ülkelerin yaptıkları diğerleri için de bir örnek oluşturabilir. Bu nedenle özellikle pazartesi günü açıklanan ve beklenenden yüksek çıkan şubat ayı enflasyon rakamlarının ardından IMF çalışmasını ve çalışmanın ortaya koyduğu "yedi gerçeği" bir defa daha hatırlamakta fayda var:

- **Enflasyon şoku yiyen ülkelerin şok öncesi normale dönüşleri zaman alıyor.** Enflasyon, özellikle ticaret harici şoklardan sonra sürekli hale geliyor. Enerji veya

gıda fiyatlarında ani bir patlamanın neden olduğu enflasyon şoklarının, ambargolar, savaşlar, kötü hava koşulları gibi temel nedenin ortadan kalkmasıyla yok olacağı düşünülebilir. Ancak IMF'nin incelediği 111 enflasyon döneminin sadece 12'sinde enflasyon ancak bir yıl sonra şok öncesi seviyelerine dönebilmiş. İncelenen olaylardan 47'sinde ise enflasyon beş yıl geçmesine rağmen hala normale dönmemişti. Enflasyonun şok öncesi seviyelere geri dönmesi için geçen ortalama süre üç yıldır.

- İnatçı enflasyon şoku vakalarının neredeyse tamamında **enflasyon ilk üç yılda “maddi olarak” bir ölçüde düşmüş, ancak yüksek bir seviyede sabit hale gelmiş ya da yeniden hızlanmış**. IMF, bunun muhtemelen **erken para politikası gevşemesinden veya hükümetlerin bütçelerini çok erken gevşetmelerinden kaynaklandığını** öne sürüyor. Yani “enflasyon düşüyor” diye erkenden havaya girip, kutlama yapmak **doğru değil**.

- Enflasyonu yenen ülkelerin neredeyse tamamında **para politikası diğerlerine göre daha sıkıymış**. Bu ülkelerde merkez bankaları enflasyonla mücadele etmek için faiz oranlarını artırmışlar.

- Enflasyonla mücadelede başarılı olan ülkelerde genellikle merkez bankaları **faiz oranlarını yükselttikleri gibi faizleri daha uzun süre yüksek tutmuşlar**. Merkez bankalarının bu duruşlarına ek olarak **hükümetler kısıtlayıcı mali politikaları izlemişler**.

- Enflasyonu yenen ülkelerde **ulusal paranın değer kaybı sınırlı kalmış**. Enflasyonu başarılı bir şekilde düşüren ülkeler daha uzun süre yüksek kalan faiz oranları yoluyla ya döviz sabitlerini koruyabilmişler ya da para birimlerinin değer kaybını sınırlandırabilmişler.

- Enflasyonu yenen ülkelerde **nominal ücret artışları daha düşük tutulmuş**.

- Sanılanın aksine **enflasyonu yenen ülkeler daha düşük büyüme veya daha yüksek işsizlik yaşamamışlar**. Oysa agresif para ve maliye politikası sıkılaştırmasının ekonomik açıdan ağır bir bedel getireceği sanılır. Ama beş yıllık bir vadede, **enflasyonu çözen ülkeler ve çözemeyen ülkeler arasında büyüme sonuçları açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemiş**.

Kısacası, **enflasyonla mücadelede başarılı olan ülkeler daha sıkı para politikası izlemişler, daha düşük nominal ücret artışı yapmışlar ve para birimlerinde daha az değer kaybına izin vermişler**.

NOT: IMF ekonomistlerinden Anıl Arı, Carlos Mulas-Granados, Victor Mylonas, Lev Ratnovski ve Wei Zhao'nun “100 Enflasyon Şoku: Yedi Stilize Gerçek” başlıklı IMF çalışmasına ilgi duyanlar <https://doi.org/10.5089/9798400254369.001> adresinden ulaşabilirler.

Kadının sosyo ekonomik hayata katılımı hala düşük

Naki BAKIR

07 Mart 2024 Perşembe

42,6 milyon kadının 33,2 milyonu çalışma çağında, ancak bunların sadece 11,9 milyonu işgücüne katılıyor. Çalışan kadın sayısı çalışan erkeklerin yarısı kadar.

8 Mart Dünya Kadınlar Günü kutlanırken, cinsiyet eşitliği bağlamında Türkiye’de kadınların çalışma hayatına katılımı ve sosyal yaşamda rol alma oranının hala düşük kaldığı belirlendi. Türkiye İstatistik Kurumu’nun (TÜİK) açıkladığı 2023 İstatistiklerle Kadın araştırmasına göre ekonomi ve çalışma yaşamına katılımı giderek artan kadınlar, toplumsal eşitlikte erkeklere göre hala geride ve makasta kapanma hızı yavaş.

Temel işgücü göstergeleri (Bin kişi)						
	Aralık 2022			Aralık 2023		
	TOPLAM	Erkek	Kadın	TOPLAM	Erkek	Kadın
15+ yaş nüfus	65.102	32.224	32.878	65.683	32.509	33.175
İşgücü	34.811	23.073	11.737	35.259	23.366	11.894
İstihdam	31.173	21.147	10.026	32.113	21.687	10.426
İşsiz	3.637	1.926	1.711	3.146	1.679	1.468
İşgücüne dahil olmayan	30.292	9.150	21.141	30.424	9.143	21.281
İşgücüne katılma oranı (%)	53,5	71,6	35,7	53,7	71,9	35,9
İstihdam oranı (%)	47,9	65,6	30,5	48,9	66,7	31,4
İşsizlik oranı (%)	10,4	8,3	14,6	8,9	7,2	12,3

Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemine (ADNKS) göre 2023 sonunda 85 milyon 372 bin 377 olan Türkiye nüfusunun 42 milyon 638 bin 306 kişi ile yüzde 49,9’u kadın. Toplamda erkeklerle birbirine yakın olan oransal denge, kadınların daha uzun yaşaması nedeniyle, 60 ve üzeri yaş grubundan itibaren kadınların lehine değişiyor. Kadın nüfus oranı, 60-74 yaş grubunda yüzde 52,1’e, 90 ve üzerinde yüzde 70,2’e çıkıyor.

İş gücüne dahil olmayan nüfusun dağılımı (Ekim-Aralık; Bin kişi)						
	Erkek		Kadın		Toplam	
	2022	2023	2022	2023	2022	2023
Potansiyel işgücü	1.104	2.796	3.588	1.362	1.692	2.226
İş bulma umudu olmayanlar (*)	729	1.572	1.955	895	843	1.060
İşbaşı yapabilecek olup iş aramayanlar	335	1.133	1.531	408	798	1.123
İş arayıp işbaşı yapamayacak olanlar	40	91	103	59	51	44
Ev işleriyle meşgul	0	9.663	8.606	0	9.663	8.606
Eğitim/öğretim	2.115	4.660	4.465	1.985	2.545	2.480
Emekli	3.802	5.055	5.139	3.805	1.253	1.334
Çalışamaz halde	1.519	5.006	5.641	1.719	3.487	3.922
Diğer	470	2.757	3.148	504	2.287	2.644
TOPLAM	9.010	29.937	30.588	9.375	20.927	21.213

(*) İşbaşı yapabilecek olup iş bulacağına inanmadığı için iş aramayan kişiler.

Kadın işgücü büyük, istihdamı düşük

TÜİK'in Aralık 2023 itibarıyla işgücü verilerine göre çalışma çağındaki toplam 65 milyon 683 bin kişinin yüzde 50,5 oranındaki 33 milyon 175 binini kadınlar oluşturuyor.

Buna karşılık çalışma çağındaki kadınların sadece 11 milyon 894 bini işgücüne katılıyor. Erkeklerde yüzde 71,9 olan işgücüne katılım oranı kadınlarda yüzde 35,9'a düşüyor. Türkiye, kadının iş gücüne katılımda OECD ülkeleri içinde en son sırada yer alıyor. İşgücüne dahil kadınların da 10 milyon 426 bini istihdamda bulunuyor.

Erkeklerde yüzde 66,7 olan istihdam oranı kadınlarda yüzde 31,4'e düşerken, aktif iş arayanlara göre erkeklerde yüzde 8,9 olan işsizlik oranı kadınlarda yüzde 12,3'e çıkıyor. Aralık 2022'ye göre çalışma çağındaki kadın sayısı 297 bin, işgücüne dahil kadın sayısında 157 bin, istihdamdaki kadınlarda 400 bin artış oldu, işsiz kadın sayısı 243 bin kişi azaldı. Ancak kadınlarda işgücüne katılım oranı sadece 0,2 puan, istihdama katılım oranı 0,9 puan arttı, işsizlik oranı ise 2,3 puan düştü.

İş arama sürelerine göre erkek ve kadın işsizler (Ekim-Aralık 2023)					
İş arama süresi	İşsiz sayısı (Bin kişi)			%	
	TOPLAM	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın
Bir yıldan daha az	2.391	1.375	1.016	84,0	73,0
1- 2 ay	1.291	809	481	49,4	34,6
3- 5 ay	707	360	346	22,0	24,9
6- 8 ay	286	153	133	9,3	9,6
9- 11 ay	108	52	56	3,2	4,0
Uzun süreli işsizler	638	262	376	16,0	27,0
1 yıl ve daha fazla, 2 yıldan az	432	175	257	10,7	18,5
2 yıl ve daha fazla, 3 yıldan az	134	55	79	3,4	5,7
3 yıl ve daha fazla	72	32	40	2,0	2,9
TOPLAM İŞSİZ	3.029	1.637	1.392	100,0	100,0

8,6 milyonu ev kadını

2023'ün son Ekim-Aralık dönemi itibarıyla 30 milyon 588 bin kişi olan “işgücüne dahil olmayan nüfusun” yüzde 69,4 oranındaki 21 milyon 213 binini kadınlar oluşturuyor. Buna göre çalışma çağındaki her 3 kadından 2'si işgücü dışında. İşgücüne dahil olmayan kadınların da 8 milyon 606 bin kişi ile en büyük bölümü ev kadını. Türk ev kadınlarının sayısı dünya genelinde 100'den fazla ülkenin nüfuslarından daha fazla.

Ancak ev kadını sayısının önceki yılın aynı dönemine göre 1 milyon 57 bin kişi azaldığı dikkati çekiyor. Kadınların 2 milyon 480 binini eğitim/öğretimde, 3 milyon 922 binini çalışamaz halde olanlar, 1 milyon 334 binini emekliler oluştururken, iş bulma umudu olmayan, çalışacak durumda olup iş aramayı bırakmış “potansiyel işgücü” tanımına giren kadınların sayısı 2 milyon 226 bine ulaşıyor.

1,6 milyon kadın “ücretsiz aile işçisi”

2023'ün son çeyreği itibarıyla 10 bin 546 olan çalışan kadınların 1 milyon 864 bini tarımda, 8 milyon 682 bini tarım dışı alanlarda istihdam ediliyor. Ancak “çalışıyor” gözüken kadınların 1 milyon 371 bini tarımda olmak üzere toplam 1 milyon 618 bini, gerçek bir istihdam şekliyle ilgisi olmayan “ücretsiz aile işçisi” konumunda. Ücretli-yevmiyeli çalışan kadın sayısı 7 milyon 758 bin kişi ile bu kategorideki erkek nüfusun yaklaşık yarısı düzeyinde bulunuyor.

Toplam ücretli çalışanlar içinde kadın oranı yüzde 33,7. Toplamda 43 milyona yaklaşan ve 33 milyona yakını çalışma çağındaki kadın nüfus içinde işveren konumundakilerin sayısı sadece 187 bin. Kendi hesabına çalışan kadın sayısı da 983 bin kişi düzeyinde. Ülke genelinde tüm ücretli/yevmiyeli çalışanların yüzde 66,3'ünü, işverenlerin yüzde 87,6'sını, kendi hesabına çalışanların yüzde 80,8'ini erkekler oluştururken, ücretsiz aile işçilerinin ise yüzde 68,4'ünün kadın olduğu görülüyor.

Eğitimine göre kadının çalışma yaşamına katılımı (2023 son çeyrek; %)				
	İşgücüne katılım		İstihdama katılım	
	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın
Okur-yazar olmayanlar	26,5	13,6	24,2	13,1
Lise altı eğitimliler	64,4	26,8	59,7	24,3
Lise	71,9	38,2	65,7	31,9
Mesleki veya teknik lise	82,3	44,7	76,7	36,9
Yükseköğretim	85,3	69,0	80,1	60,7

Aynı eğitim düzeyindeki erkeklerle eşit değil

Çalışma çağındaki nüfusun işgücüne katılım oranında, aynı eğitim düzeyindeki erkek ve kadınlar arasındaki makası kadınlar aleyhine açık kalıyor. Okur yazar olmayan erkeklerde yüzde 26,5 olan işgücüne katılma oranı, bu durumdaki kadınlarda yüzde 13,6'da kalıyor.

Lise altı eğitimlilerde erkeklerde yüzde 64,4 olan işgücüne katılım, kadınlarda yüzde 26,8; lise mezunlarında erkeklerde yüzde 71,9 olan bu oran, aynı eğitim düzeyindeki kadınlarda sadece yüzde 38,2. Söz konusu oran mesleki teknik lise mezunlarında erkeklerde yüzde 82,3 olurken, kadınlarda yüzde 44,7'e düşüyor. Üniversite mezunlarında da erkeklerde yüzde 85,4 olan işgücüne katılım, kadınlarda yüzde 69'da kalıyor.

İstihdam oranında da aynı eğitim düzeyindeki erkek ve kadınlar arasında makas açık bulunuyor. İstihdama katılım oranı; okur yazar olmayan erkeklerde yüzde 24,2, kadınlarda yüzde 13,1, lise altı eğitimlilerde erkeklerde yüzde 59,7, kadınlarda yüzde 24,3, lise mezunlarında erkeklerde yüzde 65,7, kadınlarda yüzde 31,9, üniversite mezunlarında erkeklerde yüzde 80,1, kadınlarda yüzde 60,7 düzeyinde.

Uzun süreli işsizlik kadınlarda daha fazla

Uzun süreli işsizliğin kadınlarda erkeklere göre çok daha yüksek olduğu görülüyor. 2023'ün son çeyreğine ilişkin verilere göre toplam işsizlerin yüzde 46'sını kadınlar oluştururken, bir yıldan daha az süredir iş arayan işsizlerde yüzde 42,5 olan kadın oranı, bir yıldan uzun süredir iş arayanlarda yüzde 59,5'e çıkıyor. Erkek işsizlerin yüzde 84'ü bir yıldan az, yüzde 16'sı bir yıldan uzun süredir iş ararken, kadın işsizlerde bir yıldan az süredir iş arayanların oranı yüzde 73'e düşüyor, bir yıldan uzun süredir iş arayanların oranı yüzde 27'ye yükseliyor.

Siyaset, diplomasi ve akademide kadın oranı

Türkiye Büyük Millet Meclisi verilerine göre 2023 yıl sonu itibarıyla 599 milletvekili içinde kadın milletvekili sayısı 119. 2007 yılında yüzde 9,1 olan Meclisteki kadın milletvekili oranı, 2023 yılında yüzde 19,9'a yükseldi.

Dışişleri Bakanlığı verilerine göre 2011 yılında yüzde 11,9 olan kadın büyükelçi oranı 2023 yılında yüzde 27,3'e ulaştı. Yükseköğretim İstatistiklerine göre 2010- 2011 öğretim yılında yüzde 27,6 olan yükseköğretimde görevli profesörler içinde kadın oranı 2022-2023 öğretim yılında yüzde 33,9'a yükseldi.

Anılan dönemde kadın doçent oranı da yüzde 32,2'den yüzde 40,8'e çıktı. TÜİK Hane halkı İşgücü Araştırması sonuçlarına göre şirketlerde üst ve orta düzey yönetici pozisyonundaki kadın oranı 2012 yılındaki yüzde 14,4'lük düzeyinden 2022 yılında yüzde 19,6'ya yükseldi. Buna göre kadınların siyaset, diplomasi, akademik hayatta rol ve iş dünyasında yöneticilik oranı önemli oranda artmakla birlikte, erkek-kadın nüfus dengesi ile kıyaslandığında hala düşük düzeylerde.

Abdulkadir Selvi

Irak'a operasyonların anası geliyor

Seçim tartışmaları nedeniyle Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın Irak sınırıyla ilgili açıklamasının yeterince değerlendirilmediğini düşünüyorum

Çünkü bu sözün altında Irak'la yürütülen diplomatik müzakereler ve yapılan askeri hazırlıklar var.

O nedenle siyasi kulislerle ilgili yazılarıma bugün ara verip Irak'ın kuzeyine yönelik harekât hazırlığını ve Suriye konusunda yürütülen diplomatik müzakereleri aktarmak istiyorum. Çünkü Cumhurbaşkanı bir plan dahilinde konuşuyor. Hem de aylardır devam eden ve askeri, diplomatik ve istihbari boyutları ilmik ilmik örülen bir plan doğrultusunda.

CUMHURBAŞKANI'NIN AÇIKLAMASI

Kuzey Irak'a operasyon beklentisi Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın Kabine toplantısından sonra yaptığı açıklamayla başladı. Erdoğan, "Irak sınırlarımızı güven altına alacak çemberi tamamlamak üzereyiz" dedi. Ardından da, "İnşallah bu yaz Irak sınırlarımızla ilgili meseleyi kalıcı olarak çözüme kavuşturmuş olacağız" diye ekledi.

PENÇE OPERASYONLARI

Irak'ın Kuzeyi'nde Pençe operasyonları 2019 yılında başladı. Amaç bölgeyi PKK'dan temizlemek. Uğruna şehitler verdiğimiz Pençe operasyonları başarıyla icra edildi. 17 Nisan 2022 tarihinde başlayan Pençe Kilit operasyonu ise devam ediyor.

GÜVENLİ HATTIN SINIRLARI

Bu arada Pençe Kilit operasyonlarının yapıldığı bölgede 22 ve 23 Aralık ile 24 Ocak tarihinde şehitler verdik. Bunun üzerine geniş çaplı bir kara harekâtı yapılarak üs bölgelerinin olduğu bölgede düz alana inene kadar güvenli bir hat oluşturulması kararı alındı. Gara bölgesini içine alan hat, güvenli alanın sınırları olarak belirlendi.

DİPLOMATİK ALTYAPI

Cumhurbaşkanı Erdoğan, “Çemberi tamamlamak üzereyiz” diye tarif etti. TSK ise yapılacak operasyonu, “Pençe’nin kilidi kapatılacak” diye tanımlıyor.

Sun Tzu, Savaş Sanatı kitabında, “Savaş kaçınılmazsa savaş öncesi hazırlıklarını iyi yapacaksın” diyor. 90’lı yıllardan bu yana sınırötesi hareketler yapan Türkiye bunu en iyi bilen bir ülkelerin başında geliyor.

Dışişleri Bakanı Hakan Fidan, MİT Başkanı İbrahim Kalın ve Milli Savunma Bakanı Yaşar Güler Bağdat ve Erbil’le bunun altyapısını hazırladılar.

SINIRA KİLİT VURULACAK

Şimdi sıra operasyon hazırlığına geldi.

- 1- Öncelikle Pençe Kilit operasyonunun yapıldığı bölgeye geniş çaplı bir kara harekâtı yapılacaktır.
- 2- Harekât öncesinde Irak merkezi yönetimi ve Barzani ailesinin kontrolündeki Erbil yönetimi ile mutabık kalındı.

ÜSLERİN TAHKİMATI

- 3- Harekât öncesinde bölgedeki geçici ve kalıcı üs bölgelerinin tahkimatı devam ediyor.
- 4- Hava destekli harekâtla Pençe bölgesinin sınırları içindeki terör yuvaları ortadan kaldırılacaktır.

378 KİLOMETRE BOYUNCA

- 5- Türkiye ile Irak arasındaki sınırın uzunluğu 378 kilometre. Düzenlenecek harekâtla 378 kilometrelik sınırımızın tamamında teröre karşı kilit kapatılacaktır.
- 6- Mağaralarıyla meşhur olan Gara bölgesini içine alacak şekilde sınır hattına inilecek.
- 7- Gara’da terör örgütüne ait mağara ve sığınaklar imha edildi. Ama terör örgütünün bir daha kullanmasının önüne geçmek üzere Gara bölgesi kalıcı olarak kontrol altına alınacaktır.

GARA’YA NOKTA OPERASYON

- 8- Pençe bölgesindeki mağaralar temizlenip imha edilecek. Gara bölgesinde ise nokta operasyonlar yapılacaktır.

9- Böylece Suriye’de olduğu gibi Irak sınırımızda da 378 kilometre uzunluğunda 40 kilometre derinlikle güvenli bir hat oluşturulacak.

SÜLEYMANİYE VE SİNCAR’DA

10- Kilit operasyonunu Türk Silahlı Kuvvetleri gerçekleştirecek. Irak merkezi yönetimi ile Erbil’in ise istihbarat desteği sağlayıp, Süleymaniye ve Sincar’da PKK’ya karşı tedbir almaları bekleniyor.

11- Türkiye Irak’ta operasyona hazırlanırken, Suriye’de diplomasiye ağırlık verilecek.

ABD’DE DİPLOMASİ

Dışişleri Bakanı Hakan Fidan ile MİT Başkanı İbrahim Kalın ABD’de. Fidan ve Kalın’ın muhataplarıyla müzakere ettikleri konuların başında Irak’a yapılacak olan operasyon ile Suriye başlığı yer alıyor.

Bir süre önce ABD’nin Irak’tan çekileceği açıklanmıştı. Fidan ve Kalın ABD’deki temaslarında çekilme sürecini de konuşacaklar. ABD’nin Irak’ta çekilme konusunda kararlı olup olmadığına bakılıyor. Ayrıca ABD’nin çekilirken Irak’ta PKK lehine bir fiili durum yaratmasına izin verilmeyecek.

MİT’TEN SÜLEYMANİYE’DE 3 OPERASYON

Türkiye’de ismi geçince Bafıl Talabani Irak’ta havaya giriyormuş. Türkiye’nin dostluğu sağlamdır ancak düşmanlığından da korkmak lazım geldiğini bilmiyor. Sırtını dayadığı ağaları bir gün de onu satarlar. Tarih Amerika’nın sattığı krallarla, diktatörlerle dolu. Bafıl Talabani onların yanında okyanusta bir damla bile etmez. O zaman Türkiye ile karşı karşıya kalır. Türkiye bir süre önce uyardı. Belli ki anlamamış. Yine PKK lehine açıklamalar yapmış. Bir süredir anladığı dilden mesaj veriliyor.

Bir süredir güne “MİT’ten Irak/Süleymaniye’de nokta operasyon” haberleriyle başlıyoruz. MİT kısa bir süre içinde Süleymaniye’de üç PKK yöneticisini etkisiz hale getirdi.

1- Sara Hogir Riha kod Gülsün Silgir Süleymaniye’de etkisiz hale getirildi.

2- Şevger Azad/Aras kod Hüsnü Kümek, Süleymaniye’de etkisiz hale getirdi.

3- Rebur Baz kod adlı Hasan Sebur Süleymaniye’de etkisiz hale getirildi.

Bunlar daha başlangıç Bafıl Talabani.

Esfender KORKMAZ

Yerel yönetimler üstündeki hükûmet vesayeti kalkmalıdır

Yerel seçimler için büyük şehirlerde anketler yapılıyor. Vikipedi bu anketleri düzenli olarak yayınlıyor. Bu anketler içinde taraflı ve yanıltıcı payı yüksek olanlar da olabilir. Ancak bu anketlerin ortalamasını almak, bu sorunları kısmen ortadan kaldırır, doğruya en yakın sonucu verir.

*İstanbul'da 26 anket yapıldı. CHP'nin oyları AKP oylarından 1,1 puan daha önde çıkıyor.

*Ankara'da 8 anket yapıldı. CHP oyları 9,8 puan daha fazla çıkıyor.

*İzmir'de 4 anket yapıldı. CHP oyları 6,2 puan daha önde çıkıyor.

*Ordu ve Bursa'da ikişer anket yapıldı. Bursa'da CHP, Ordu'da AKP önde çıkıyor. (Aşağıdaki tablo.)

31 MART 2024 YEREL SEÇİM ANKETLERİ ORTALAMALARI							
	ANKET SAYISI	CHP	AKP	İYİ	YRP	ZP	DEM
İSTANBUL	26	40,8	39,7	3,9	3,5	2,8	2,6
	2019	54,2	45				
ANKARA	8	47,5	37,7	4,3	2,4	1,9	2,6
	2019	50,9	47,1				
BURSA	2	44,5	37	4,1	3,9	4,7	2,2
	2019	47	49,6				
İZMİR	4	40,6	34,4	8,6	1,2	5,5	6,6
	2019	58,1	38,7				
ORDU	2	16,8	41,2	31,5	36		
	2019	15,4	56,9				

Not: Diğer ve kararsızlar alınmadı.

Bu yerel seçimler aynı zamanda halkın demokrasi talebini yansıtacaktır. Demokrasi talebi olmayan bir toplum, gelecekte refah bekleyemez. Çünkü demokrasi yoksa hukukun üstünlüğü ve yargı bağımsızlığı da yoktur. Her şeyden önce otokrasi; bağımsız yargının kendinden de hesap soracağını bilir ve bu nedenle kendine bağlı yargı düzeni kurar.

Demokrasi yoksa ekonomik istikrar da yoktur. Çünkü ekonomide kaynakların etkin kullanılması ve bu kaynakların halk tarafından kontrolü yalnızca demokrasilerde olur.

Yerel yönetimler demokrasinin en önemli ve ilk basamağıdır.

*Türkiye’de yerel yönetimler üstünde olan, parti genel merkezlerinin, İçişleri Bakanlığı’nın ve valilerin vesayet yetkisi kaldırılmalıdır. İcabı halinde, Belediye Meclis üyelerinin onda birinin isteği ile denetim ve yolsuzluk iddialarında kovuşturma, Sayıştay ve yerel mahkemeler tarafından yapılabilir.

*Bir yerde yeni belediye oluşturma veya mevcut belediyenin kaldırılması için referandum şartı konulmalıdır.

*Planlama, işleyiş ve örgütlenme yapısı; belediyelerin kendileri tarafından yapılmalı. Denetim iç denetim yoluyla yapılmalıdır.

*Belediyelerin de kendilerini ve bölgelerinin haklarını ilgilendiren konularda doğrudan mahkemeye gitme hakları olmalıdır.

*Tüm imar planlaması ve uygulaması Belediyeler tarafından yapılmalı; Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı ve TOKİ’nin merkezden plan yapma yetkileri kaldırılmalıdır. İnsanların yerel temsilciler yoluyla yaşayacakları mekânlara kendilerinin karar vermesi gerekir.

*Sit alanları ve çevre koruma; ilgili belediye ve Üniversiteler iş birliği içinde yapılmalı. Merkezî devletin kontrolü ve yetkisi kaldırılmalıdır.

*Anayasanın 123. maddesinin ikinci fıkrası “*idarenin kuruluşu ve görevleri, Merkezden yönetim ve yerinden yönetim esaslarına dayanır.*” diyor. Devlet bir bütündür ve vergi toplama yetkisi olan ve kamu hizmeti yapan Belediyeler de devletin bir parçasıdır. Belediyelerin vergi toplama hakkı genişletilmeli, özel kişi ve şirketler tarafından belediyelere yapılacak hibeler, okul, yurt, hastane şeklinde aynı nitelikte olabilmelidir.

Türkiye’nin 1988 yılında imzaladığı ve 1993’te yürürlüğe giren Avrupa Konseyi Yerel Yönetimler özerklik şartnamesinde Türkiye’nin çekince koyduğu maddelerden yukarıdaki prensiplere uyan ve demokratik olanlarla ilgili çekincelerini kaldırmak gerekir.

07.03.24